

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

ПАМ'ЯТЬ, ВІЙНА, СПАДЩИНА:

МАРТИРОЛОГІЯ, ВТРАТИ ТА ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ
МІЖ ДРУГОЮ СВІТОВОЮ І РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНАМИ

14-15 травня 2026 року

Переяслав - 2026

Пам'ять, війна, спадщина: мартирологія, втрати та історичні паралелі між Другою світовою і російсько-українською війнами: наук. праці та тези за матеріалами Міжнарод. наук.-практ. конф., 14-15 трав. 2026 р., Переяслав (Київ. обл.): Університет Григорія Сковороди в Переяславі, 2026. 298 с.

Затверджено рішенням Вченої ради Університету Григорія Сковороди в Переяславі. Протокол №11 від 01.06.2026 р.

У збірнику вміщено статті та тези доповідей, подані учасниками міжнародної науково-практичної конференції «Пам'ять, війна, спадщина: мартирологія, втрати та історичні паралелі між Другою світовою і російсько-українською війнами», що відбулася 14-15 травня 2026 року, на базі Університету Григорія Сковороди в Переяславі за підтримки Інституту історії України НАН України, Ізмайльського державного гуманітарного університету, Національної спілки краєзнавців України, Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних сил України, Служби безпеки України, Військової академії (м. Одеса), Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди та міжнародних партнерів з Молдови, Румунії та Литви.

Тексти публікуються в авторській редакції. За зміст і якість поданих текстів відповідальність несуть автори. Використання текстів або частини тексту даного збірника можливе тільки за умови посилання на даний збірник та автора тексту.

© Університет Григорія Сковороди в Переяславі, 2026

© Автори статей, 2026

3
ЗМІСТ

Рєєнт О.П.
ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ В
УМОВАХ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ...14

Лисенко О.О.
ЛОКОМОТИВ БЕЗ ГАЛЬМ: РОСІЙСЬКА
ЕКОНОМІКА ПІД ЧАС ТАК ЗВАНОЇ «СВО».....21

Tsyganenko L.
GEDÄCHTNIS, KRIEG, ERBE: MARTYROLOGIE,
VERLUSTE UND HISTORISCHE PARALLELEN ZWISCHEN
DEM ZWEITEN WELTKRIEG UND DEM
RUSSISCH-UKRAINISCHEN KRIEG.....27

Томенко М.В.
УКРАЇНСЬКА ВІДПОВІДЬ ІДЕОЛОГІЇ РОСІЙСЬКОГО
«ПОБЕДОБЕСІЯ»: ДОСЛІДНИЦЬКА, ІНФОРМАЦІЙНА ТА
МУЗЕЙНА СКЛАДОВІ.....30

Акімов О.О.
ТРАНСФОРМАЦІЯ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК ЗАХИСТУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КООРДИНАТАХ
СВІТОВИХ СТАНДАРТИВ.....33

Акімова Л.М.
ОСВІТНЯ ТА НАУКОВА ПАРАДИГМА ЗБЕРЕЖЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ
ТУРБУЛЕНТНОСТІ ТА ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ.....36

Андрусак М.В.
ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ФУНДАМЕНТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ: РЕФОРМУВАННЯ
КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ЧЕРЕЗ
ПРИЗМУ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....38

Бабюк С.Н. МЕТОДИ НАДАННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ТЕХНІЧНУ ПРОБЛЕМУ У ВИГЛЯДІ УМОВ ПОШУКОВОЇ ЗАДАЧІ ПРИ ВИРІШЕННІ ЗАВДАНЬ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	42
--	----

Березенський Р.В., Задолінний В.А. ОРГАНІЗАЦІЯ ЕШЕЛОНОВАНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ У СИСТЕМІ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК.....	49
--	----

Березенський Р.В., Задолінний В.А., Обертас В.Ф. ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕХНІЧНОГО ТА ТРАНСПОРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ.....	51
---	----

Березенський Р.В., Обертас В.Ф. ВПРОВАДЖЕННЯ ЗМЕНШЕННЯ НАВАНТАЖЕННЯ НА ЛОГІСТИКУ ТА СКОРОЧЕННЯ ЧАСУ ПРОСТОЮ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ.....	54
--	----

Борисенко М.В. ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ЧАСТКОВОЇ ДЕМОБІЛІЗАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОБРАХУНКУ БАЛІВ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ США ПІД ЧАС ІІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.....	57
---	----

Булгаков Р.В., Мельников С.Б. ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ЕФЕКТИВНОЇ ЛОГІСТИКИ АРМІЇ США У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ: ТИХООКЕАНСЬКИЙ ТЕАТР ВОЄННИХ ДІЙ.....	60
---	----

Верховодов О.С. ПРОВЕДЕННЯ ВХІДНОГО КОНТРОЛЮ МАТЕРІАЛІВ (СИРОВИНИ) ТА КОМПЛЕКТУЮЧИХ ЗА НОМЕНКЛАТУРОЮ РЕЧОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	64
---	----

Гибало К.В. ВІЙСЬКОВА ЛОГІСТИКА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ: ЕКОНОМІКО-БЕЗПЕКОВИЙ АСПЕКТ.....	67
--	----

Гончарук А.О., Попадюк Є.Б. ПРОБЛЕМАТИКА ІНТЕГРАЦІЇ ТРОФЕЙНИХ БОЄПРИПАСІВ У ЛОГІСТИЧНУ СИСТЕМУ, ПОБУДОВАНУ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО.....	69
---	----

Горденко С.І. УРОКИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: АДАПТАЦІЯ ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ ДО ВИКЛИКІВ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ.....	72
--	----

Грінченко В.Г. ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ В КИСВІ У ПЕРШІ ТИЖНІ ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД НАЦИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ГАЗЕТИ «СВОБОДА», США).....	77
--	----

Дехтяренко К.М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕХНІЧНОЇ РОЗВІДКИ ТА ЕВАКУАЦІЇ ПОШКОДЖЕНОЇ ТЕХНІКИ В УМОВАХ АКТИВНОЇ РОБОТИ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ПРОТИВНИКА.....	80
--	----

Дружинін В.С., Мальський В.В. ПЕРЕОБЛАДНАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ СЛУЖБИ ПАЛЬНОГО ПІД ЦИВІЛЬНІ ЗРАЗКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ МАСКУВАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ РОЗВІДЗАХИЩЕНОСТІ.....	83
--	----

Дружкова І.С. РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТІВ У ЗБЕРЕЖЕННІ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	85
---	----

Дубровіна І.В. НОТНІ ФОНДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО ЯК ФРОНТ КУЛЬТУРНОГО ОПОРУ.....	89
--	----

Єгоров Є.Г.

ВІДОМОСТІ ЩОДО МУЗЕЄТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,
ОБ'ЄКТІВ, КОЛЕКЦІЙ ТА ЕКСПОНАТІВ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ
ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ У КНИГАХ НАКАЗІВ
ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ
1950-Х – 1970-Х РР.....92

Жариков С.І.

НАЗЕМНІ РОБОТИЗОВАНІ КОМПЛЕКСИ В
ЛОГІСТИЦІ.....97

Замкова І.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПРИЙМАЛЬНОГО
КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСТЮ ТОВАРУ НОМЕНКЛАТУРИ
РЕЧОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....100

Золотов А.В.

МАРТИРОЛОГІЯ КРИЗЬ ПРИЗМУ УПРАВЛІНСЬКИХ
ПОМИЛОК: АНАЛІЗ БОЙОВОГО ДОСВІДУ ЯК
ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРСТВА.....103

Іванов О.Ю.

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ
РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ.....106

Ісак Л.М.

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ.....109

Кармазін А.О.

МУЗЕЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ (ЗА
МАТЕРІАЛАМИ ВЛАСНОГО ТВОРЧОГО ДОСВІДУ).....116

Карпань А.П.

ВПЛИВ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ XX - XXI СТ. НА
СТАН КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ.....121

Клименко В.В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕВІРКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗРАЗКІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТОВАРІВ НОМЕКЛАТУРИ РЕЧОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	124
--	-----

Клименко В.В., Панасюк Ю.Ю., Паламарчук С.П. ЗНАЙ СВОГО СУПРОТИВНИКА»: росія, КИТАЙ ТА ІНШІ – КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ЗАГРОЗ: ЛОГІСТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	126
--	-----

Колибенко О.В. СУЧАСНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ТА ДОЛІ ПЕРЕЯСЛАВЦІВ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ГАЗЕТИ «ВІСНИК ПЕРЕЯСЛАВЩИНИ»).....	130
--	-----

Конанчук М.О. МЕХАНІЗМ ПРОВЕДЕННЯ НАРАХУВАННЯ ГРОШОВОЇ КОМПЕНСАЦІЇ ЗАМІСТЬ РЕЧОВОГО МАЙНА, ЩО ПІДЛЯГАЄ ВИДАЧІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЯЮТЬСЯ В ЗАПАС АБО ВІДСТАВКУ.....	133
---	-----

Короваєнко П.О., Ямпольська Л.М. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ І ВІЙСЬКОВА ТРАДИЦІЯ В СУЧАСНІЙ СИМВОЛІЦІ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇ.....	135
---	-----

Косовський С.В., Темляк В.М. НАЛЕЖНА ПІДГОТОВКА КУХАРСЬКОГО СКЛАДУ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.....	138
---	-----

Коцур Р.В. КОГНІТИВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ.....	140
---	-----

Красота І.В. 91 ОХТИРСЬКА ОКРЕМА БРИГАДА ПІДТРИМКИ ЯК ПРИКЛАД ЗБЕРЕЖЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ТРАДИЦІЙ В СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.....	143
---	-----

Левченко І.С. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕВАКУАЦІЇ МАТЕРІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ В ОКРЕМІЙ МЕХАНІЗОВАНІЙ БРИГАДІ ПІД ЧАС ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ.....	146
Літвінчук Р.В., Куріпка О.О. ЛОГІСТИКА ЗАМІСТЬ СТРАТЕГІЇ: ПРОВАЛ ЗАХОПЛЕННЯ КИЄВА.....	148
Маньковська Р.В. ДОСЛІДЖЕННЯ НЕРУХОМОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: НАУКОВІ ПРАКТИКИ ДОКУМЕНТУВАННЯ ВТРАТ.....	152
Мельников С.Б. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ХАРАКТЕРИСТИК РАЦІОНУ БЛИЖНЬОГО БОЮ ССАР АРМІЇ США ТА ПРОПОЗИЦІЇ З РОЗРОБКИ ЙОГО АНАЛОГУ У ЗС УКРАЇНИ.....	156
Морей Т.В. ІНТЕГРАЦІЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ.....	159
Нагайко К.М. ВИСТАВКА «УКРАЇНА НЕСКОРЕНА, СИЛЬНА ТА ВІЛЬНА» – БЛАГОДІЙНА АКЦІЯ НА ПІДТРИМКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	162
Наконечна Г.М. ФОРМИ МЕМОРІАЛІЗАЦІЇ ЗАГИБЛИХ ЗАХИСНИКІВ УКРАЇНИ У ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРІ ПЕРЕЯСЛАВА.....	165
Нікул С.О., Бордіян П.П., Гончарук А.О., Попадюк Є.Б. СИСТЕМА ОБЛІКУ ТА УПРАВЛІННЯ БОЄПРИПАСАМИ В НАТО: ТЕХНОЛОГІЧНІСТЬ, ПРОЗОРІСТЬ ТА БЕЗПЕКА.....	168

Олехнович В.Д.

СИСТЕМА РОЗРОБЛЕННЯ ТА ПОСТАНОВКИ НА
ВИРОБНИЦТВО ПРЕДМЕТІВ РЕЧОВОГО МАЙНА ДЛЯ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ: СТАНДАРТИЗАЦІЯ,
ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ.....171

Пастернак І.М., Столярова Т.В., Задорожний С.М.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ТА ТОВАРОЗНАВЧІ
ХАРАКТЕРИСТИКИ КРУП'ЯНИХ ПРОДУКТІВ В
ХАРЧУВАННІ ЗСУ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ РОСІЙСЬКОЇ
АГРЕСІЇ.....174

Пастернак І.М., Якиминська Л.В.

ДО ПИТАННЯ ПРО СПРОБУ УНІФІКАЦІЇ НАБОРІВ
СУХИХ ПРОДУКТІВ (ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ
АСПЕКТ).....176

Поліщук В.А.

ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ
МАРТИРОЛОГІЇ.....180

Пугачова Д.С.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ БАЗИС ОРГАНІЗАЦІЇ
ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ
УКРАЇНИ.....183

Резінець М.М.

ОБГРУНТУВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЗАСОБАМИ УРАЖЕННЯ АРМІЙСЬКОГО КОРПУСУ В
КОНТРНАСТУПАЛЬНІЙ ОПЕРАЦІЇ.....188

Рижков Р.С.

ЦИФРОВИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ОСВІТИ УКРАЇНИ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗВО.....191

Рижков Р.С., Ісак Л.М. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЗВО ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ.....	198
--	-----

Русецький Р.Ю. ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЗСУ: ВІД РАДЯНСЬКОЇ МОДЕЛІ МАСОВИХ ВТРАТ ДО СТАНДАРТІВ НАТО ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ.....	204
---	-----

Серга А.І. ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ФУНДАМЕНТ СТІЙКОСТІ: ПОЄДНАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ПЕРЕД БЕЗПЕКОВИМИ ВИКЛИКАМИ СУЧАСНОСТІ.....	206
---	-----

Скибіцька Д.Г. ОСОБИ, ЗНИКЛІ БЕЗВІСТИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ТА ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР.....	209
--	-----

Скляр В.М. РОСІЙЩЕННЯ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ЗМІН ЕТНОМОВНОГО СКЛАДУ НАСЕЛЕННЯ У МЕЖАХ КОНЦЕПТУ РАФАЛА ЛЕМКІНА.....	213
--	-----

Соловйова Т.М., Ткаченко О.В. ДОСВІД І ДОЛІ УКРАЇНСЬКИХ ОСТАРБАЙТЕРІВ У ПЕРІОД ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	216
--	-----

Стасюк В.С., Прокопенко В.В. ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КК500 В БОЙОВИХ УМОВАХ.....	223
---	-----

Столярова Т.В., Темляк В.М. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДВОЗУ ПРОДОВОЛЬСТВА ТА ВОДИ	
---	--

З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ.....	226
---	-----

Ткачук І.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЛАЗНЕВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ У СТАЦІОНАРНИХ УМОВАХ (ППД).....	229
---	-----

Холод І.О.

ОРГАНІЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ ДОГОВОРІВ НА ПОСТАЧАННЯ ПРЕДМЕТІВ РЕЧОВОГО МАЙНА ДЛЯ ПОТРЕБ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	231
--	-----

Чередніченко Є.В., Мельник В.В.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ АСИСТЕНТУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМІ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК (СИЛ).....	234
---	-----

Чухрій М.С., Поляшов С.В., Литвиновський С.А.

МУЛЬТИМОДАЛЬНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ В СИСТЕМІ ЖИВУЧОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ЛОГІСТИКИ: ДОСВІД ІНТЕГРАЦІЇ ЦИВІЛЬНИХ РЕСУРСІВ.....	237
--	-----

Ямпольська Л.М.

ФЕНОМЕН «ЦИТАДЕЛІ» НА ПРИКЛАДІ МИКОЛАЇВСЬКОГО ДЕСАНТУ ПІД КОМАНДУВАННЯМ К.Ф. ОЛЬШАНСЬКОГО (25-28 БЕРЕЗНЯ 1944 Р.) ТА ОБОРОННИХ ОПЕРАЦІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	242
--	-----

Бондаренко І.І.

РУЙНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ РОСІЙСЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ.....	245
---	-----

Костенко О.О., Юрчук Б.Ю.

ІСТОРИЧНІ ОНТОЛОГІЇ У ПРОСТОРІ КОГНІТИВНОГО ПРОТИБОРСТВА: ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛЕЙ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ЗІТКНЕННЯ	
---	--

АВТОРИТАРНИХ ТА ДЕМОКРАТИЧНИХ ПАРАДИГМ.....248

Коцур Н.І., Кошляков С.А.
 ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ СІМЕЙНОЇ
 МЕДИЦИНИ В ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ
 ВІЙНИ (2018-2026 pp.).....253

Коцур Н.І., Чурій Д.О.
 ВІЙСЬКОВА МЕДИЦИНА В ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-
 УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (2014-2025 pp.): ЗДОБУТКИ ТА
 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....258

Онищенко Ю.Б., Петрова Н.О.
 ЗБЕРЕЖЕННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ
 СПАДЩИНИ ЧЕРЕЗ УСНУ ІСТОРІЮ В ЗОНАХ
 КОНФЛІКТІВ: НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ.....263

Рижков Р.С., Ісак М.О.
 ЦИФРОВА ЕТИКА ТА АКАДЕМІЧНА
 ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ШІ У
 ЗВО.....268

Столярова Т.В., Задорожний Г.М.
 ТОВАРОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА ОВОЧІВ ТА
 ДОЦІЛЬНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В СИСТЕМІ
 ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ
 УКРАЇНИ.....274

Ткаченко Т.В., Ткаченко М.Т.
 ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ
 УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА
 СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗМІН.....277

Угольніков О.П., Богуш О.В.
 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ З
 ВИКОРИСТАННЯМ 3D-ДРУКУ.....282

Шкабко С.І., Кулікова А.І. ДЕКОМУНІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	285
--	-----

Костенко О.О., Пуглій В.В. СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ.....	289
--	-----

6. Осадчий В. Сучасні тенденції цифровізації управлінських процесів у вищій освіті: аналітика даних, хмарні технології, штучний інтелект. *Освітологічний дискурс*. 2024. № 1 (44). DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2024.11>.

7. Цифрова трансформація науково-освітніх середовищ в умовах війни та повоєнного відновлення: збірник матеріалів звітної науково-практичної конференції / упоряд.: О.П. Пінчук, Н.В. Вознюк. Київ : ЦО НАПН України, 2026. 188 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/749055/1/Збірник_тез_звітної_2026.pdf.

8. Цифровізація освіти і науки в період російсько-української війни та відновлення України : оглядове видання / упоряд. А.Г. Гуралюк. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2025. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746127/1/DDETKS-review-digitalization-2025.pdf>.

Русецький Руслан Юрійович

заступник директора департаменту кадрової політики

Міністерства оборони України, полковник

ORCID ID: 0009-0000-1540-0857

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЗСУ: ВІД РАДЯНСЬКОЇ МОДЕЛІ МАСОВИХ ВТРАТ ДО СТАНДАРТИВ НАТО ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ

Сучасна трансформація Збройних Сил України (далі – ЗСУ) в умовах повномасштабної агресії _{рф} є унікальним історичним процесом переходу від пост-радянської мілітарної системи до західної моделі, де найвищою цінністю є людина. Радянська спадщина в управлінні людським капіталом базувалася на концепції «масових армій», де солдат розглядався як замінний ресурс, а успіх операції вимірювався територіальними здобутками незалежно від ціни людських життів [3]. Натомість стратегія стандартів НАТО ґрунтується на концепції «Human Capital Management», яка передбачає інвестиції в навчання, технологічну перевагу та безумовний пріоритет збереження життя особового складу.

Ключовим аспектом трансформації є зміна філософії військового лідерства. Радянська модель передбачала жорстку вертикаль та безапеляційне виконання наказів без врахування обстановки на місцях. Впровадження принципів НАТО (далі – НАТО), зокрема концепції Mission Command (управління через завдання), дозволяє молодшим командирам виявляти ініціативу [4]. Це не лише підвищує ефективність бою, а й мінімізує втрати, оскільки рішення приймаються тими, хто безпосередньо бачить загрозу. Людський капітал у цій системі стає інтелектуальним активом: чим вища кваліфікація бійця, тим вища його здатність вижити та виконати завдання в умовах мережецентричної війни [3].

Важливим вектором змін є реформа системи військової освіти та підготовки, що закріплено на рівні державної стратегії [1]. Перехід на курси лідерства (L-курси) для сержантського та офіцерського складу за зразками Альянсу зміщує акцент з механічного муштрування на розвиток критичного мислення та тактичної гнучкості. В армії НАТО «людина – це система озброєння», що потребує належного сервісу, психологічної підтримки та технологічного захисту [4]. Це кардинально відрізняється від російської стратегії «м'ясних штурмів», яка є прямим продовженням радянської доктрини виснаження.

Медичне забезпечення та реабілітація також є фундаментом нової стратегії воєнної безпеки [2]. Впровадження стандартів Tactical Combat Casualty Care (TCCC) та розвиток системи «золотої години» стали маркером розриву з минулим. Пріоритетом стає не просто чисельність війська, а його якісна спроможність та швидке повернення в стрій або соціальна адаптація після поранення. Людський капітал тепер розглядається в довгостроковій перспективі – як громадянин, чий досвід є цінним для держави і після завершення служби.

Отже, трансформація ЗСУ – це перехід від кількості до якості. Збереження життя кожного військовослужбовця стає не лише етичною вимогою, а й стратегічною необхідністю, оскільки підготовка сучасного фахівця (оператора БПЛА, пілота, інженера) вимагає значних ресурсів. ЗСУ поступово стають армією вільного суспільства, де професіоналізм, технології та повага до особистості є головною перевагою над кількісною масою ворога [3].

Список використаних джерел

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020. URL: president.gov.ua (дата звернення: 07.05.2024).
2. Артёмов І.В. Стратегія воєнної безпеки України від 25.03.2021 р. Воєнна безпека – всеохоплююча оборона: витяг; додаток 8. (Затверджено Указом Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021). // Актуальні проблеми зовнішньої політики України: навчальний посібник / ред.: С.В. Віднянський, І.І. Вовканич, І.Я. Тодоров. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. С. 446-458.
3. Горбулін В.П. Як перемогти Росію у війні майбутнього. Київ: Брайт Букс, 2022. 256 с.
4. Реформа сержантського складу ЗСУ: досвід країн НАТО та українські реалії / за заг. ред. О.В. Мартиненка. Харків: Права людини, 2021. 112 с.

Серга Андрій Іванович

Науково-методичний центр кадрової політики

Міністерства оборони України

ORCID ID: 0009-0002-3564-7368

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ФУНДАМЕНТ СТІЙКОСТІ: ПОЄДНАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ПЕРЕД БЕЗПЕКОВИМИ ВИКЛИКАМИ СУЧАСНОСТІ

У сучасній архітектурі глобальної безпеки категорія людського капіталу переросла межі суто економічного ресурсу, ставши центральним елементом стратегічної стійкості (resilience) держави. Для України в умовах повномасштабної збройної агресії та системних світових криз розвиток людського капіталу набуває екзистенційного значення. Стійкість нації визначається не лише матеріальними ресурсами чи кількістю озброєння, а насамперед здатністю суспільства зберігати суб'єктність, адаптуватися до екстремальних змін та продукувати інноваційні рішення. В основі цієї спроможності лежить унікальна синергія національної

ПАМ'ЯТЬ, ВІЙНА, СПАДЩИНА: МАРТИРОЛОГІЯ, ВТРАТИ ТА ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ МІЖ ДРУГОЮ СВІТОВОЮ І РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНАМИ

Пам'ять, війна, спадщина: мартирологія, втрати та історичні паралелі між Другою світовою і російсько-українською війнами: наук. праці та тези за матеріалами Міжнарод. наук.-практ. конф., 14-15 трав. 2026 р., Переяслав (Київ. обл.): Університет Григорія Сковороди в Переяславі. 298 с.

Відповідальність за зміст статей, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів. Тексти друкуються в авторській редакції.

Редакційна колегія залишає за собою право редагувати та скорочувати текст. Редакція матеріали не рецензує і не повертає. У разі не відповідності вимог поданої статті, редакційна колегія лишає за собою право повернути її авторові.

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 13. Наклад 150
Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Підписано до друку 17.06.2026

